

УДК 314.151.3-054.72(=161.2)(497.6)''19''

Оригиналан научни рад

Original scientific work

Тања Мишлицки**УКРАЈИНСКО СТАНОВНИШТВО И ЊИХОВА НАСЕЉА
У ЈУЖНОМ ПОТКОЗАРЈУ**

Извод: Јужно Поткозарје, у сјеверозападном дијелу Републике Српске, почетком XX вијека представљао је један од центара досељавања и концентрације украјинских и других страних колониста са простора под Аустроугарском влашћу. Географски положај, историјски догађаји, саобраћајне, трговачке, културне, административне и остале функције били су главни чиниоци развоја ове популације у јужном Поткозарју, у поменутом периоду и касније. Политички догађаји током XX вијека покренули су емиграције украјинског становништва, које су резултирале континуираним смањењем броја Украјинаца у 15 насеља (Ђела, Доњи Гаревци, Камичани, Козарац, Козаруша, Марићка, Миљаковци, Орловци, Томашица, Трнопоље, Орловача, Урије, Гомјеница, Пухарска и Чиркин Пољу) и њиховим потпуним расељавањем у 6 насеља (Криваја, Петров Гај, Ракелићи, Љубија, Кевљани и Омарска). У раду су анализирана миграциона кретања украјинског становништва и њихова угашена и биолошки изумрла домаћинства.

Кључне ријечи: украјински досељеници, украјинска домаћинства, јужно Поткозарје, расељавање, миграције

Abstract: South Potkozarje the north of the Serbian Republic, at the beginning of the twentieth century was one of the centers of immigration and the concentration of Ukrainian and other foreign colonists from the area under the Austro-Hungarian rule. Geographical position, historical events, transportation, trade, cultural, administrative and other functions were the main factors of this population in the southern Potkozarje in this period and later. Political events during the twentieth century have initiated emigration of Ukrainian population, which resulted in continuous reduction of the number of Ukrainians in 15 villages (the whole, lower Garevci, Kamičani, Kozarac, Kozaruša, Maricki, Miljakovci, Orlovci, Tomasic, Trnopolje, Orlovac, Uriah, Gomjenica, Puharska and Čirkin field) and their total scattering in the 6 villages (Krivaja, Petrov Gaj, Rakelići, Ljubija, Kevljani and Omarska). The paper analyzed Migraciona Ukrainian population trends and their extinct and biologically extinct households.

Key words: Ukrainian immigrants, Ukrainian household, south Potkozarje, displacement, migration

Увод

Украјински колонисти досељавају се почетком XX вијека на просторе сјеверозападне Босне из јужне Буковине и западне Галиције. Ове

Тања Мишлички

двје земље сматране су још од прве половине XIX вијека, за аграрно-сировински додатак индустријски развијеним провинцијама Аустроугарске монархије. Посједи у њима били су уситњени и владала је аграрна пренасељеност, од 84 до 113 st./km² (Дрљача, Д., 1985).

Простори Галиције и Буковине, чинили су западни дио Украјине. У XVIII вијеку, подјелом Пољске, припојени су Хабзбуршкој монархији (1/11 од укупне територије Украјине), а њени остали дијелови (Волињ, Подоље, подручје Буга и Кијева или тзв. Подљашје) Русији.

Послије Берлинског конгреса (1878) аустроугарске власти извршиле су планску колонизацију украјинског становништва и других страних сељака из хабзбуршког дијела Украјине (западни дио) у јужно Поткозарје и остале дијелове Босне.

Табела 1. – Украјинска насеља, територије и становништво у јужном Поткозарју, 2007.

Насеља	Површина у ha	Број Украјинца	Број домаћинства
Ћела	831	8	3
Доњи Гаревци	945	8	2
Камичани	3.856	19	6
Козарац	4.798	28	13
Козаруша	3.462	38	11
Марићка	2.567	9	4
Миљаковци	810	5	2
Орловци	1.109	7	3
Томшица	2.162	10	4
Трнопоље	2.020	135	45
Приједор II ¹	1.315	95	38
Укупно	22.775	362	131

Извор: Документациони материјал, Републичка управа за геодетско и имовинско правне послове, Приједор, 2006.

Западна Украјина је у периоду колонизације украјинског становништва, у функционалном и административном смислу обједињавала 18 котара која су мјеста исељавања Украјинаца (Бучач, Збараж, Рава Руска, Рудки, Тернопил, Рохатин, Золочив, Сокаљ, Броди, Бережани, Дрохобич, Пидхајци, Перемишљани, Хороденка, Товмач, Самбир, Скалат и Хусјатин (Мизь, Р., 2007), као и из Карпатске Украјине из Тичова² и Ужгорода³).

¹ У катастарској општини Приједор II обухваћена су насељена мјеста Орловача (41 гркокатолик), Гомјеница (14 гркокатолика), Чиркин Поље (1 гркокатолик), Пухарска (20 гркокатолика) и Урије (16 гркокатолика), подаци о броју Украјинаца добијени су пописивањем на терену у 2007. години.

² Јубиларни шематизам крижевачке епархије, Загреб 1962. година, стр. 146

³ Општи шематизам католичке цркве у Југославији, Загреб, 1962, стр. 176.

Плодно тло и повољан саобраћајно-географски положај у јужном Поткозарју чинили су привлачне факторе за Украјинце и друге стране сељаке, који почињу званично да се досељавају 1893. године.

Јужно Поткозарје највећим дијелом заузима Приједорско поље, које на дужини од око 30 km пресијеца ријека Гомјеница, која га дијели у двије физиономске цјелине (сјеверну и јужну), различите по географским обиљежјима (називу, облику, густини насељености, привређивању...).

Сјеверно од долине ријеке Гомјенице, на јужним обронцима планине Козаре, лоцирана су три насеља са украјинским становништвом Горња Пухарска, Горњи Орловци и Горњи Камичани (Стаменковић, С., Бачевић, М., 1992), док је у Приједорском пољу лоцирано девет насеља Чиркин Поље, Урије, Орловача, Доњи Гаревци, Доњи Орловци, Козарац, Козаруша, Трнопоље и Доњи Камичани. Јужно од долине ријеке Гомјенице, на десној обали ријеке Сане, лоцирана су три насеља Миљаковци, Ћела и Гомјеница, а на сјеверним обронцима Кумбаруше, јужно од средњег тока ријеке Гомјенице, насеља Томашица и Марићка.

Сјеверно од долине ријеке Гомјенице налази се 12 насеља у којима је у 2007. години евидентирано 314 Украјинаца или 86% ове популације у јужном Поткозарју, док се у јужном дијелу налази пет насеља у којима егзистира 48 Украјинаца или око 13% украјинске популације.

Веће присуство Украјинаца у јужном Поткозарју у 2007. години евидентирано је у насељу Трнопоље и насељима у широј урбаној зони Приједора (Урије, Чиркин Поље, Орловача, Гомјеница и Пухарска).

Украјински досељеници

У анализи поријекла украјинских досељеника, током истраживања ова популација подијељена је у двије групе. Прву групу чине Украјинци досељени од 1900. до 1931. године, познатог миграционог поријекла, а другу групу Украјинци досељени у истој миграционој струји, али који су се током XX вијека раселили или биолошким путем изумрли. У другу групу сврстани су и Украјинци непознатог миграционог поријекла.

Први досељеници у јужном Поткозарју били су украјинске породице Шћибајло, Пећух, Нановски, Кинди, Стахов, Симчишин, Музичка, а мјеста досељавања Козарац, Марићка, Јелићка, Петров Гај, Криваја и Трнопоље. Међу првим досељеним фамилијама 1902, у матичним књигама у јужном Поткозарју евидентирана је породица Шћибајло Илија и Хервинка (муж и жена) и њихова кћерка Ана из села Мишковице (Галиција).

У каснијим фазама досељавања насељени су Козаруша, Ћела, Миљаковци, Томашица, Камичани, Доњи Гаревци и Кевљани. Према казивачима из села Трнопоље, посљедње досељене фамилије 1931. године биле су: Нидогон Николе, Слабог Дмитра и Зарвањског Ивана.

Тања Мишлички

Украјински хомогене цјелине, у току насељавања, издвајале су се у два насеља Трнопоље и Марићка. У њима су рушене турске куће и грађене украјинске, недалеко једна од друге (на удаљености од 300 до 500 m). У осталим насељима украјинско становништво било је измјешано са другим народима Чесима, Пољацима, Италијанима, Србима, Хрватима и Муслиманима, због чега је тешко било сачувати етнички идентитет.

У првим годинама насељавања и адаптације у новој средини Украјинци су, с обзиром на измијењене услове природне средине и живота, били принуђени да напусте многе елементе из своје традиционалне културе и присвоје нове елементе првенствено из материјалног живота домаћег босанског становништва.

Већина казивача у насељима јужног Поткозарја истиче да су Галцијани како је домаће становништво називало досељене (Пољаке) Украјинце, донијели многе новине за које старосједиоци нису знали: у начину обраде земље, ратарским културама и сточарству (посебно у узгоју крера), с обзиром на то да се затечено становништво бавило углавном узгојем оваца и свиња. Украјинци су се посебно истицали у сијању пшенице, хељде, сађењу кромпира и изради млијечних производа (маслаца, павлаке и посног сира), од старосједилачког становништва су научили да сију кукуруз

Табела 2.- Кретање укупног броја Украјинаца у јужном Поткозарју

Насеља	Кретање укупног броја Украјинаца							
	1910.	1921.	1931.	1948.	1963.	1971.	1991.	2007.
Ђела	-	-	-	-	5	20	9	8
Д. Гаревци	-	-	-	-	21	16	10	8
Камичани	-	-	-	-	122	149	53	19
Козарац	253	514	596	-	60	84	59	28
Козаруша	-	-	-	87	136	37	60	38
Марићка	109	140	166	122	84	43	13	9
Миљаковци	29	59	-	-	28	7	5	5
Орловци	-	-	-	41	5	-	7	7
Томашица	-	-	-	-	7	12	12	10
Трнопоље	-	-	-	520	464	376	423	135
Приједор	27	1.102	1.122	816	152	203	147	95
Криваја	18	-	-	-	-	-	-	-
Петров Гај	-	-	-	25	-	-	-	-
Ракелићи	-	-	-	-	-	10	-	-
Љубија	-	-	-	-	-	3	-	-
Кевљани	-	-	-	-	-	2	-	-
Омарска	-	-	-	-	-	1	-	-
Укупно	436	1.815	1.884	1.611	1.084	963	798	362

Извор: Подаци о укупном кретању гркокатолика преузети су из црквених књига гркокатоличких парохија у Трнопољу и Прњавору, а у 2007. години Украјинци су пописани на терену, а подаци о попису становништва у 1971. години наведени су из Мизь Р. (наведено дело, стр. 99).

и грах, а од досељеног италијанског становништва да гаје винову лозу. Наставили су да граде типичне украјинске куће и пратеће објекте (куће са тријемом на широј страни, окренуте према путу и прекривене ражевом сламом. У почетку су биле ваљковане, а касније ригловане.

У очувању елемената социјалне и духовне културе Украјинаца највећу улогу је имало оснивање парохије у Козарцу (засеок Хрнићи), изградња парохијске цркве посвећене Воздвиженију часног крста и парохијског дома од 1910. до 1911. године. Први парох био је др Јосиф Жук, генерални викар. У истом периоду изграђене су и филијалне капелице у Марићкој и Пастиреву.

Раздобље до Првог свјетског рата било је повољно за развој украјинског становништва у јужном Поткозарју. Статистички показатељи биљеже да се до 1921. године на просторе Босне доселило око 8.000 гркокатолика, од тога 1.884 или 23,54% је било насељено у јужном Поткозарју.

Након завршетка рата, 1918. године, украјинско становништво биљежи први пут природни прираштај. Стварањем нове државе ови досељеници добијају југословенско држављанство и формално постају грађани нове домовине (Паланчанин В., Мизь Р., 2006).

У току Другог свјетског рата припадници ове етничке групе учествују у НОБ-и за ослобођење домовине. На партизанским споменицима на Мраковици, у Трнопољу и Орловцима забиљежена су имена погинулих Украјинаца: из села Козаруша Власенко (Петар, Владо, Милан и Митар), Дудар (Михајло), Басраба (Васиљ), Ментус (Славко), Карасиј (Славко), Тимчишин (Јозеф), Салтер (Иван), Кулек (Владо), Зинкијевић (Петар и Владо), Бебен (Јаско и Ана), Коноба (Иван), Добровоцки (Михал), Нановски (Никола) и Шчипитка (Ана, Славко, Софија и Милка) и из села Камичани: Тихоступ (Михал) и Дереш (Никола). Од наведених имена у јужном Поткозарју последије Другог свјетског рата изумрла су презимена Басраба, Дудар, Кулек и Савтер.

Послије Другог свјетског рата евидентирано је исељавање украјинског становништва према Славонији и Војводини проузроковано политичким и друштвеним збивањима. Шездесетих година XX вијека број Украјинаца у БиХ износио је 5.333, а у јужном Поткозарју 1.084 или 20,32%. По попису становништва 1981. године број Украјинаца у БиХ је показао пад ове популације 4.052, а у проучаваној области крајем осамдесетих година XX вијека 798 Украјинаца.

Исељавање украјинске популације се наставља и појачава дезинтеграцијом СФРЈ, у задњој деценији XX вијека, када насеља напушта 436 гркокатолика или 51% од укупног броја насељених у јужном Поткозарју. Континуирани пад броја Украјинаца проузроковао је демографско изумирање украјинског становништва у насељима Ракелићи, Јелићка, Криваја и Петров Гај, док се у насељима Ћела, Чиркин Поље, Томашица, Миљаков-

ци, Пухарска, Гомјеница, Орловци и Урије ова популација задржала само у симболичном броју.

Оснивањем Републике Српске и завршетком рата смањен је интензитет исељавања украјинског становништва, а сакрални и културни објекти ове заједнице су обновљени, већим дијелом самодоприносом вјерника.

Украјинци досељени (од 1900. до 1931. године) познатог и непознатог миграционог поријекла

У насељу Козарац досељене породице почетком XX вијека су из котарева Броди (породица Булковски), Дрохобич (Бјели, Харасим и Симчишин) и Збараж (Ментус и Лепки). Породице непознатог миграционог поријекла, које и данас живе у овом насељу, су Букај, Пећух, Шћибајло, Темчук и Тихоступ. Досељене породице које су се током XX вијека раселиле и биолошким путем изумрле, у овом насељу, воде поријекло из два галицијска котара Тернопил (породице Романчук и Харасемив) и котара Збараж (Чорни).

У насељу Трнопоље досељене породице почетком XX вијека су из котара Броди (Зарвањски, Слаби, Слоћук, Олењук, Пидручни, Баршчевски, Бећ), котара Дрохобич (Харасим, Мазур, Лућ, Бијели (Билиј), котара Тернопил (Харасемљук, Брекајло), котара Турка (Комарницки), котара Збараж (Лепки), котара Хрубишево (Пахљевски) и котара Рава Руска (Стахнек). Породице непознатог миграционог поријекла које и данас живе у овом насељу су: Тељега, Мацапура, Михаљишин, Ружицки, Ваврек и Воробец, а породице које су се током XX вијека раселиле и изумрле у овом насељу су: Мишлицки, Пилипов, Романович, Сајдак, Тимков, Хетман, Музичка, Фешкју, Иљчишин, Шчерба и Зомбра.

У насељу Козаруша данас егзистира осам фамилија, од тога пет фамилија познаје своје миграционо поријекло. Из котара Броди почетком XX вијека досељене су породице Тимчишин и Нановски, из котара Збараж (Караси, Диткун и Лепки). Породице непознатог миграционог поријекла које и данас живе у овом насељу су Бебен, Кречковски и Малашић, а породице које су се током XX вијека раселиле у овом насељу су: Бартош, Добровоцки, Коноба, Корчевни, Савтер, Шчепитка, Власенко и Зинкевич.

Од породица које су боравиле у другој половини XX вијека у насељу Камичани познатог миграционог поријекла су фамилије из котарева Збараж (Дмитришин и Лепки), Броди (Јацишин, Лаудер и Нановски), Тернопил (Харасемљук и Романчук) и Лавов (Цехељ), а непознатог миграционог поријекла су: Витишин, Черепан, Чубјак, Дубена, Добровоцки, Малашић, Печух, Старчевски, Холовати и Козак.

У насељу Марићка 1963. године живјело је девет украјинских родовских заједница. Три родовске заједнице су познатог миграционог пори-

јекла из котара Броди (Рудак, Стрехаљук и Звинек), а непознатог миграционог поријекла су фамилије расељене из овог насеља у другој половини XX вијека (Крешко, Федош, Музичка, Процек, Лишчишин и Сидор).

У насељу Тела данас егзистира једна украјинска фамилија Лебед, која води поријекло из котара Броди, села Баткју. Досељена је у Поткозарје заједно са фамилијама (Зарвањски, Слаби, Слоћук, Олењук, Пидручни и Баршчевски) из насеља Трнопоље. У насељу Доњи Гаревци из котара Броди досељена је фамилија Лућ, која данас једина егзистира у овом насељу, док су двије породице, Фешкју и Марчук, расељене осамдесетих година и непознатог су миграционог поријекла.

У насељу Миљаковци данас егзистирају двије украјинске родовске заједнице из котара Збараж, села Лопушеница (фамилија Диткун) и Лишчински, која је непознатог миграционог поријекла. У другој половини XX вијека расељене су породице Шамро и Лаурин.

У насељу Томашица данас живи једна украјинска родовска заједница Рудак, која води поријекло из котара Броди, село Звежањ, досељена је заједно са породицама из насеља Трнопоље.

Украјинске породица у широј урбаној зони, у мјесту Орловача, воде поријекло из котарева Дрохобич (Харасим и Лућ), Броди (Јацишин и Зарвањски), а непознатог миграционог поријекла су фамилије Крешка, Малашић, Марчук, Пећух, Музичка, Грабовски, Сајдак, Ваврек и Тељега. У насељеном мјесту Урије познатог миграционог поријекла су родовске заједнице Комарницки (котар Турка) и Романчук (котар Тернопиле), а непознатог поријекла су фамилије Симчишин, Бебен, Бињаш, Дудар, Пећух и Кречковски. У мјесту Гомјеница двије фамилије Диткун и Караси су познатог миграционог поријекла из котара Збараж, а остале породице Бакај, Костецки, Тељега и Ваврек су непознатог миграционог поријекла.

Данашње украјинско становништво

Припадници украјинске националне мањине у јужном Поткозарју били су свједоци страдања народа бивше Југославије у задњој деценији XX вијека. Велики број њих се управо из тих разлога раселио и потражио уточиште у матичној земљи или дијаспорама широм свијета.

Током теренског истраживања спроведеног у 2006. и 2007. години пописом и анкетањем становништва настојали су се добити подаци о демографским (број становника, полна и старосна структура, број домаћинства и др.) и антропогеографским обиљежјима (старост насеља, поријекло становништва...) насеља са украјинским становништвом, која указују на интензивни процес расељавања и депопулацију. Прикупљени подаци су уједно и једини подаци о украјинској националној мањини у јужном Поткозарју, зато имају посебну научну вриједност.

Исељавање украјинског становништва

Исељавање Украјинаца из јужног Поткозарја започиње послје 1931. године када Украјинци биљеже у овој области највећу бројност (1.884 становника). Исељавање ове популације је повезано са историјским догађајима и економским мотивима.

Најинтензивнија исељавања Украјинаца у јужном Поткозарју могу се пратити у два периода. Први период исељавања одвија се послје Другог свјетског рата, а други у задњој деценији XX вијека, када се број Украјинаца умањује за 51% (по попису 1991. године број Украјинаца је износио 786, а у 2007. години 362 становника).

Расељавање Украјинаца послје Другог свјетског рата имало је плански карактер. Да би ријешили своје егзистенцијалне проблеме један дио Украјинаца пресељава се у Славонију и Војводину (Сремску Митровицу, Црвенку, Руму, Врбас...), а други дио заједно са Пољацима одлазио у Шлеску област на одузета њемачка имања (у овом периоду је у потпуности исељена филијала Пастирево, која припада Грkokатоличкој парохији у Козарцу, а у административно-функционалном смислу општини Нови Град).

Исељавања Украјинаца мањег интензитета присутна су у другој половини XX вијека у свим фазама развоја насеља. Породице из сеоских насеља мигрирају према урбаним центрима (Приједор и Бања Лука). Миграција становништва проузрокована савременим друштвено-економским процесима утицала је на гашење сеоских домаћинстава и појаву деаграризације. Многа сеоска домаћинства са обрађеним пољопривредним површинама трансформисана су у викенд куће, које се посјећују седмично, мјесечно и на којима се не обрађује земља.

Сеоска домаћинства која су напуштена у задњој деценији XX вијека данас изгледају пусто и запуштено. Од исељених 100 домаћинстава у овом периоду само је 1% Украјинаца најавио повратак и то углавном послје пензионисања. Најчешћа мјеста исељавања украјинских породица биле су европске и прекоокеанске земље: Канада (73% од укупног броја емиграната), Швајцарска (6%), Холандија (2%), Њемачка (10%), Енглеска (1%) и Пољска (2%), а од земаља СФРЈ, Словенија (3%) и Хрватска (3%).

Теренским истраживањем у јужном Поткозарју евидентиране су 142 куће без сталних житеља. У овај број уврштене су напуштене куће чији су власници умрли, а њихови потомци одсељени, домаћинства која су биолошким путем угашена и куће чији су власници одселили са свим члановима.

Процесом расељавања украјинског становништва крајем XX вијека највише су била захваћена насеља Трнопоље (53% од укупног броја емиграната), Козаруша (6%), Козарац (14%), Камичани (9%), Урије (4%), Пухарска (3%), Орловача (7%) и Марићка (2%).

Tanja Mišlicki

Табела 3. – Мјеста емиграције и имиграције украјинских породица крајем XX вијека

Мјесто емиграције	Украјинске породице	Број чланова	Мјесто имиграције
Трнопоље	Бартош Василь	1	Едмонтон
	Баршчевски Петар	4	
	Бјели Иван	5	
	Бјели Софија	1	
	Бјели Стефан	5	
	Бјели Митар	4	
	Бојцун Алекса	2	
	Бугињски Весна	1	
	Харасемљук Антонија	2	
	Холовати Владимир	5	
	Јарош Стефанија	1	
	Крупенко Андреј	3	
	Лазута Иван	5	
	Лазута Петар	4	
	Бојцун Јосиф	4	
	Мишлицки Антон	4	
	Михаљишин Дарко	1	
	Михаљишин Стефан	3	
	Пидручни Антон	3	
	Сајдак Александар	4	
	Слоћук Михајло	5	
	Слоћук Симо	4	
	Ваврек Љиља	2	
	Тельега Василь	5	
	Тельега Зењо	2	
	Тельега Иван	3	
	Корцеба Петар	4	
	Михаљишин Жељко	4	
	Михаљишин Симо	3	
	Бињаш (Јосиф) Иван	1	Швајцарска
	Бињаш Маријан	1	
	Шчерба Петар	3	
	Баршчевски Павле	4	
Баршчевски Александар	1	Холандија	
Мацапура В. Никола	2		
Мацапура Фрањо	1	Њемачка	
Пидручни Стефан	4		
Ружицки Емил	5		
Шчерба Никола	5		
Бојцун Вера	3		
Дацко Јосиф	3		
Харасим Јосиф	4		

Тања Мишлички

	Сајдак Михајло	4	Торонто
	Сајдак Фрањо	1	
	Шчерба Александар	1	
	Тимчишин Теодор	3	
	Зарвањски Марија	2	
	Зомбра Томо	4	
	Мирецки Петар	4	Пољска
	Мирецки Стефан	5	
	Јарош Јосиф	1	Словенија
	Михаљишин Павле	2	Хрватска
	Пидручни Фрањо	3	
	Романчук Жељко	1	Лондон
	Слоћук Павле	2	Н. Топола
Урије	Романчук Маријан	5	Швајцарска
	Бињаш Игор	1	
	Бињаш Јулија	1	
	Симчишин Илија	4	
	Симчишин Владо	1	
Приједор	Бутињски Јосиф	3	
Козаруша	Черњавски Теофил	4	
	Диткун Ана	5	
	Митуљински Никола	5	
	Митуљински Славко	3	
	Тимчишин Јозеф	4	
Козарац - (Хрнићи)	Дмитришин Стефан	4	Едмонтон
	Лепки Роберт	2	
	Масловски Михјло	4	
	Романчук Катарина	1	
	Пећух Васиљ	2	
	Пећух Јосиф	4	
	Тихоступ Александар	2	
	Тихоступ Мирослав	2	
	Тихоступ Томо	4	
	Харасимов Васиљ	6	
	Лепки Емил	3	
	Харасим Јосиф	1	
	Нидогон Жељко	3	
Лепки Силвестер	5	Њемачка	
Марићка	Холовати Стефан	2	Словенија
	Холовати Александар	4	
	Крупенко Васиљ	3	Едмонтон
	Холовати Грегориј	8	
	Пећух Ана	1	
	Звинек Вера	2	
	Витишин Петар	4	
	Витишин Стефан	3	

Tanja Mišlicki

Пухарска	Лепки Оливер	1	Торонто
	Лечак Славко	4	
	Лепки Фрањо	4	Едмонтон
	Стахов Славко	3	
Лепки Јосиф	4		
Пећух Петар	2		
Орловача	Сајдак Нада	1	Едмонтон
	Сајдак Владо	4	
	Стахов Петар	3	
	Сајдак Павле	4	
	Зомбра Миро	4	Торонто
	Сајдак Томо	4	Љубљана
	Укупно	100	308

На основу прикупљених података на терену, у насељу Трнопоље 55 домаћинстава је исељено (једна кућа Бартош, три куће Баршчевски, четири куће Бјели, три куће Бојцун, једна кућа Бутињски, једна кућа Харасемљук, једна кућа Холовати, двије куће Јарош, једна кућа Крупењко, двије куће Лазута, једна кућа Мишлички, пет кућа Михаљишин, три куће Сајдак, три куће Слоћук, једна кућа Ваврек, три куће Тељега, једна кућа Корцеба, три куће Пидручни, двије куће Бињаш, три куће Шчерба, двије куће Мацапура, једна кућа Ружицки, једна кућа Дацко, једна кућа Харасим, једна кућа Тимчишин, једна кућа Зарвањски, једна кућа Зомбра, двије куће Мирецки и једна кућа Романчук).

У насељу Козаруша пет домаћинстава је исељено (једна кућа Черњавски, једна кућа Диткун, двије куће Митуљишин и једна кућа Тимчишин). У насељу Козарац (засек Хрнићи) 14 домаћинстава (једна кућа Димитришин, двије куће Лепки, једна кућа Масловски, једна кућа Романчук, двије куће Лепки, двије куће Пећух, три куће Тихоступ, једна кућа Нидогон и једна кућа Харасимов). У насељу Камичани у 2007. години евидентирано је девет исељених породица (три куће Холовати, једна кућа Крупењко, једна кућа Пећух, двије куће Витишин, једна кућа Лепки и једна кућа Лечак), а из насеља Марићка једно исељено домаћинство (једна кућа Звинек). И у широј урбаној зони Приједора евидентирано је 16 исељених домаћинстава (једна кућа Романчук, двије куће Бињаш, двије куће Симчишин, једна кућа Бутињски, двије куће Лепки, двије куће Стахов, четири куће Сајдак, једна кућа Зомбра и једна кућа Пећух).

Исељена и биолошки угашена домаћинства

Од 142 куће без сталних житеља у јужном Поткозарју, 42 куће су угашене биолошким путем крајем XX вијека.

У насељу Трнопоље биолошким путем је угашено 25 кућа (двије куће Мацапура, три куће Пидручни, три куће Слоћук, двије куће Слаби,

Тања Мишлицки

Табела 4. – Изумрла украјинска домаћинства у јужном Поткозарју од 1980. до 2000. године

Насеља	Изумрла украјинска домаћинства	
Трнопоље	Крашевац Антонија	1
	Лазута Илија	1
	Мазур Никола	1
	Мацапура Андреј и Грегор	2
	Мирецки Михајло	1
	Олењук Ангелина	1
	Пахљевски Никола	1
	Пидручни Иван, Олга и Алекса	3
	Романчук Михајло	1
	Романович Леон	1
	Сајдак Митар и Никола	2
	Слаби Владимир и Петар	2
	Слоћук Никола, Текла и Јосиф	3
	Шчерба Нада	1
	Тељега Ангелина	1
	Ваврек Иван	1
	Зервањски Текла	1
Зомбра Иван	1	
Камичани	Лаудер Данко	1
	Нановски Текла	1
	Романчук Иван	1
	Витишин Ана	1
Ћела	Лебед Никола	1
Доњи Гаревци	Марчук Владо	1
Марићка	Музичка Никола и Софија	2
Козариша	Нановски Петар	1
Приједор	Киндиј Зиновиј	1
	Нидогон Иван	1
	Стахов Текла	1
	Симчишин Стефанија	1
Козарац	Пећух Невенка	1
Томашица	Рудак Никола и Текла	2
Миљаковци	Стрехаљук Митар	1
Укупно	-	42

двје куће Сајдак и по једна кућа из породица Крашевац, Лазута, Мазур, Мирецки, Пахљевски, Олењук, Романчук, Романовић, Шчерба, Тељега, Ваврек, Зарвањски и Зомбра).

У сеоском насељу Камичани четири куће (по једна кућа из породица Лаудер, Нановски, Романчук и Витишин). У широј урбаној зони Приједора четири куће (по једна кућа из породица Киндиј, Нидогон, Стахов и Симчишин).

У насељима Марићка (двје куће Музичка) и Томашица (двје куће Рудак), а у насељима Ђела биолошким путем је угашено по једно домаћинство (једна кућа Лебед), у насељу Доњи Гаревци (једна кућа Марчук), у Козарцу (једна кућа Пећух), у Козаруши (једна кућа Нановски) и у Миљаковцима (једна кућа Стрехаљук).

Закључак

На основу података којима располажу гркокатоличке парохије у БиХ, досељена украјинска струја у јужном Поткозарју води заједничко поријекло из Галиције и Буковине у којој су припадали истој етничкој групи Западни Украјинци, међу којима су најбројнији били из локалних етничких група Покучани и Хуцулими. Заједничко поријекло и исти етнички обичаји утицали су да ова популација организује у првој половини XX вијека етнички хомогену физиономску цјелину у јужном Поткозарју и с обзиром на малобројност сачува идентитет.

Прве године живота и рада биле су сличне за већину украјинских досељеника. То је углавном вријеме испољавања сопственог етничког идентитета, али и почетка процеса унутрашње етничке консолидације, различитих украјинских досељеника у оквиру једне струје.

Досељено украјинско становништво у јужном Поткозарју одликује се убрзаним промјенама у сфери материјалне културе, а знатно споријим у области друштвеног живота и духовне културе.

Статистички подаци показују да се до 1921. године на простор Босне доселило око 8.000 Украјинаца, од тога 1.884 или 23,54% у јужно Поткозарје. Послије Другог свјетског рата долази до континуираног смањивања украјинске популације расељавањем и емиграцијом. По званичном попису становништва 1991. године у јужном Поткозарју број Украјинаца износио је 798.

У теренском истраживању у 2007. години евидентирана су 362 Украјинаца која егзистирају у 131 домаћинству и 142 куће без сталних житеља, од тога 42 куће угашене биолошким путем крајем XX вијека.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

- Мизь, Р. (2007), МАТЕРІАЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ У БОСНІЇ, том III, Руске слово, ГРЕКОКАТОЛИЦЬКА ПАРАФІЯ СВ. ПЕТРА І ПАВЛА, НОВИЙ САД.
- Choma-Dowski, V. (1916) Ukrajina i Ukrajinci, Savez za oslobođenje Ukrajine, Zagreb
- Паланчанин, В., Мизь, Р. (2006), МАТЕРІАЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ У БОСНІЇ, том II, Руске слово, ГРЕКОКАТОЛИЦЬКА ПАРАФІЯ СВ. ПЕТРА І ПАВЛА, НОВИЙ САД.
- Дрљача Д., (1985) Колонизација и живот Пољака у југословенским земљама, Српска академија наука и умјетности, Етнографски институт, књ. 29, Београд.

Стаменковић С., Бачевић М., (1992) Географија насеља, Универзитетски уџбеник, Географски факултет Природно-математичких факултета, Београд
Пописи становништва 1961. године, Витална и миграциона обилежја, резултати за општине, књига VI, Београд, 1967.

Пописи становништва, домаћинства и станова – упоредни подаци 1971. и 1981. годину, Билтен 86, Сарајево, 1982.

Казивачи:

Стахнек Михал, рођ. 1952, живи у Трнопољу

Романчук Антон, рођ. 1931, живи у Приједору

Романчук Јулија, рођ. 1927, живи у Приједору,

Малашић Никола, рођ. 1926, живи у Орловачи

Tanja Mišlicki

UKRAINIAN POPULATION AND THEIR VILLAGES IN SOUTH POTKOZARJE

Summary

On the basis of data which have Uniate parish in Bosnia and Herzegovina, Ukraine doseljena electricity in the southern Potkozarje water from a common origin in Galicia and Bukovine which belonged to the same ethnic group of Western Ukrainians, among which are the largest local ethnic group Pokučani and Huculimi. Common origin and the ethnic traditions that influenced the population is organized in the first half of the twentieth century fizionomsku ethnically homogenous unit in the southern Potkozarje is because of the paucity preserve identity.

The first year of life and work were similar for the majority of Ukrainian immigrants. It is mainly during the manifestation of their own ethnic identity, and start the process of internal ethnic consolidation, of Ukrainian immigrants in the current one.

Doseljeno Ukrainian population in the southern Potkozarje is characterized by accelerating changes in the sphere of material culture, and much slower in the areas of social life and spiritual culture. Statistics show that up to 1921. The Bosnia moved to the area of 8,000 Ukrainians, from 1884 or 23.54% in the south Potkozarje. After the Second World War comes to the continuous reduction of Ukrainian population scattering and emigration. By the official census in 1991. in the southern Potkozarje number of Ukrainians was 798.

The field research in 2007. year recorded 362 Ukrainians are that exist in the 131 households and 142 houses with permanent inhabitants, 42 houses of the biological turned off by the end of the twentieth century.